

11. Baron, M. J. B. (2013). Building ESP Content-Based Materials to Promote Strategic Reading Profile. *Issues in Teachers' Professional Development*. 15(1). 139–169. <https://revistas.unal.edu.co/index.php/profile/article/view/37874/40127>.

12. Berardo, S. (2006). The Use of Authentic Materials in the Teaching of Reading. *The Reading Matrix*. 6(2), 64–66. https://www.researchgate.net/publication/237413136_The_Use_of_Authentic_Materials_in_the_Teaching_of_Reading

13. Case, A. (n. d.). Advantages and disadvantages of using authentic texts in Class. UE. *UsingEnglish.com*. <https://www.usingenglish.com/teachers/articles/advantages-disadvantages-using-authentic-texts-in-class.html>

14. Grabe, W., & Stoller, F. (2011). *Teaching and Researching Reading*. Pearson Education Longman.

15. Haerazi, H., Prayati, Z., & Vikasari, R. M. (2019). Practicing Contextual Teaching and Learning (CTL) Approach to Improve Students' Reading Comprehension in Relation to Motivation. *English Review: Journal of English Education*, 8(1), 139. <https://doi.org/10.25134/erjee.v8i1.2011>.

16. Hizriani, N. (2017b). Main Principles for Developing Reading Skills in IN ESL/FL Classroom. *LET: Linguistics, Literature and English Teaching Journal*, 4(1), 31–37. <http://jurnal.uin-antasari.ac.id/index.php/let/article/view/1398/1016>.

17. Image (n.d.). *Oxford Learner's Dictionaries* <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/image?q=image>.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЯКОВЛЄВА Марина Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету.

Наукові інтереси: формування загальнокультурної компетентності студентів немовних спеціальностей вищих технічних навчальних закладів.

ШЕПЕЛЬ Марина Євгенівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету.

Наукові інтереси: викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, становлення особистості професіонала.

КОЖЕВНИКОВА Вікторія Олегівна – кандидат технічних наук, доцент кафедри готельно-ресторанного бізнесу Одеського національного технологічного університету.

Наукові інтереси: створення іміджу, персональний бренд, професійні комунікації.

ТРЕТЯК Вікторія Валеріївна – старший викладач кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету.

Наукові інтереси: викладання ділової іноземної мови здобувачам професійно орієнтованих на готельно-ресторану та туристичну діяльність.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

YAKOVLEVA Maryna Leonidivna – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Head of the Chair of Ukrainian and Foreign Philology, Odesa National University of Technology.

Research interests: the formation of the students' cultural competence of non-linguistic specialities of higher technical universities.

SHEPEL Maryna Yevhenivna – PhD in Pedagogy, Senior Lecturer, Chair of Ukrainian and Foreign Philology, Odesa National University of Technology

Research interests: methodology of teaching foreign languages for specific purposes, future professionals' development.

KOZHEVNIKOVA Viktoriia Olehivna – PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Chair of Hotel and Restaurant Business, Odesa National University of Technology.

Research interests: public image building, personal branding, professional communications

TRETIK Viktoriia Valeriivna – Senior Lecturer, Chair of Ukrainian and Foreign Philology, Odesa National University of Technology.

Research interests: teaching a business foreign language to students professionally oriented to hotel and restaurant and tourism activities.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2022 р.

УДК 378.091.31-027.22:79 6(043.3)

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-205-236-241

ЯНЧУК Дмитро Олександрович –

викладач кафедри теорії і методики фізичної культури і Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9828-7393>

e-mail: yanchukda77@gmail.com

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ В НОВОМУ ІСТОРИЧНОМУ ОСМИСЛЕННІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність проблеми зумовлена потребою суспільства у самодостатній, відповідальній особистості, яка здатна брати участь у суспільному житті,

проявляти соціальну активність та ініціативність, усвідомлювати свою роль у житті держави, бути відданою її інтересам та готова до її захисту. Саме тому національно – патріотичне виховання визнано одним із

головних пріоритетів держави та регулюється рядом законодавчих документів. Формування у майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту національно-культурної ідентичності є проблемою державної ваги і національної безпеки з огляду на анексію Криму, військові дії на Донбасі, а зараз (2022 рік) і відкрита збройна агресія Російської федерації проти України, які стали можливі через маргінальні настрої та національну невизначеність значної частини молоді переважно з півдня і сходу України.

Актуальністю дослідження також є формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту, які повинні здійснюватися на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності, зокрема, від княжої доби, українських козаків, Українських Січових Стрільців, армій Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, учасників антибільшовицьких селянських повстань, загонів Карпатської Січі, Української повстанської армії, українців-повстанців у сталінських концтаборах, учасників дисидентського руху. Також національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності та героїзму учасників революційних подій в Україні у 2004, 2013–2014 років, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях, захисників від військової агресії російської федерації на Україні у 2022 році.

Основним нормативно-правовим забезпеченням національно-патріотичного виховання майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту є: закони України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020), «Про позашкільну освіту» (2020), укази Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання» (2019), «Про День захисника та захисниць України» (2014), «Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності» (2014), «Про Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді (2014), Постанова Кабінету міністрів України «Про деякі питання дитячо-юнацького військово-патріотичного виховання» (2018), Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (2015) та інші.

У національно-патріотичному вихованні важливо використати й виховний потенціал, пов'язаний із героїзмом українців, які боролися в арміях держав – учасників Антигітлерівської коаліції та в рухах опору нацистській

Німеччині та її союзникам під час Другої світової війни 1939–1945 років, учасників міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки [4].

Тому нині, як ніколи, потрібні нові підходи і нові шляхи до національнопатріотичного виховання майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту. При цьому потрібно враховувати, що Україна має древню і величну культуру та історію, досвід державницького життя, які виступають потужним джерелом і міцним підґрунтям виховання молоді. Вона вже ввійшла до освітнього і загальновиховного простору, але нинішні суспільні процеси вимагають їх переосмислення, яке відкриває нові можливості для освітньої сфери [5].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасній українській науці, починаючи умовно з 90-х років ХХ століття, проблема національно – патріотичного виховання пов'язана з іменами українських вчених (І. Бех, Н. Волошина, Т. Гавлітіна, К. Журба, В. Івашковський О. Стьопіна, В. Кириченко, Р. Петронговський, Р. Соичук, М. Тимчик, Ю. Руденко, К. Чорна, В. Мірошніченко та інші), чиї наукові праці стали одними з основних у даній статті. Внесок у філософське обґрунтування сутності національно-патріотичного виховання раніше зроблено В. Андрущенком, В. Антоновичем, М. Драгомановим, В. Кременем, В. Малаховим, І. Огієнком, Г. Сковородою. У психологічному дискурсі висвітлювалися різні сторони формування національної ідентичності, серед яких: проблеми патріотичного виховання, особистісної і національної ідентифікації (І. Бех), національної самосвідомості (М. Боришевський), етносоціальних уявлень (О. Васильченко), етнічної самосвідомості (Л. Дробижева), конструювання ідентичності засобами рефлексії (Н. Висоцька), ідеї культурно-гуманістичної психології (О. Росинський), вчинкового осередку різних історико-культурних епох (В. Роменець). Авторське бачення особливостей формування національної ідентичності представлено у дисертаційних дослідженнях С. Веселовського, І. Вільчинської, Г. Лозко, М. Обушного, Т. Потапчук. **Мета статті** – формування готовності майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту через систему національно-патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, сприяння набуттю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та

захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливими чинниками, які сьогодні впливають на процес формування майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту є, з одного боку, глобалізаційні процеси, а з іншого – рухи за збереження своєї аутентичності; відірваність значної частини населення від національного ґрунту та зорієнтованість виключно на радянські чи західні цінності та зразки поведінки; системна криза українського суспільства; невизначеність національної ідеї; відсутність реформ і позитивних зрушень.

Зараз, в новому історичному осмисленні, в умовах військової агресії РФ по відношенню до України серед негативних чинників у вихованні майбутніх фахівців галузі варто визначити інформаційну війну, де особливий акцент зроблений на [1, с. 9]

- російськомовному населенні, відлученому від української мови;

- перекручуванні історичних фактів та запереченні автентичності української мови, культури та самого існування нації;

- боротьбу за утвердження російської мови як другої державної та витіснення української мови з медіа-ринку;

- використанні політтехнологій та передвибірчих компаній з метою розмежування регіонів України, зіткнення інтересів на основі різниці та поглиблення суперечностей;

- ностальгії за радянським минулим.

Усі зазначені чинники, спрямовані на нівелювання національних цінностей, виключення молоді з національно-культурного контексту, формування меншовартісної свідомості та самосвідомості по відношенню до інших культур, які борються за панівне становище на теренах України [1, с. 9].

У 2014 році в Україні відбулась Революція Гідності. Наслідками її стали:

- Відвернення безпосередньої загрози знищення України Росією.

- Відновлення основних громадянських свобод, порушених «диктаторськими законами».

- Припинення визискування ресурсів країни кримінальним кланом колишнього президента.

- Відновлення можливостей для реформування країни.

- Відновлення руху України до Європи.

- Становлення України у світовій громадській думці як держави з власною самобутністю, історією та гідністю.

- Зростання самоповаги, патріотизму та солідарності громадян України.

Майдан показав здатність українців до самоорганізації, взаємодопомоги та самопожертви.

Революція Гідності відродила в українцях впевненість у своїх силах та велике прагнення справедливості. Народ прагнув швидких змін. Однак українське суспільство, виховане на схиблених радянських цінностях, деморалізоване напівкримінальним пострадянським ладом, виявилось надзвичайно вразливим до впливу демагогів. Росія хоче знищити Україну руками самих українських громадян, а олігархи прагнуть повернути часи свого всевладдя й безкарного грабунку ресурсів України, і тому в різних політичних авантюристів не було проблем з грішми та ЗМІ. Кремль почав регулярно, щороку на пам'ятні дні Революції Гідності різноманітним шумовинням притуплювати увагу українців, аби вони не усвідомили масштабу звершень Майдану.

24 лютого 2022 року Російська Федерація розпочала новий етап восьмирічної війни проти України – повномасштабний наступ. Ворог здійснює масовані обстріли та бомбардування мирних українських міст та сіл.

З початком війни проявилось погане забезпечення української армії, якій не вистачало навіть їжі та обмундирування. Через це в Україні виник потужний волонтерський рух, що став надавати військовим різноманітну допомогу – від продуктів і ліків до дорогої техніки (тепловізори, приціли, безпілотні літальні апарати, протикумулятивні екрани тощо). Інші волонтери займаються медичною допомогою потерпілим, підтримкою переселенців, пошуком зниклих безвісти та роботою зі звільнення полонених. Зазвичай великі волонтерські групи працюють на основі краудфандингу, і деякі з них досягли стандартів прозорості, що значно перевищили державні. Волонтерські організації діють у всіх підконтрольних Україні великих містах і багатьох інших населених пунктах; значну підтримку надає також українська діаспора.

У контексті виховання майбутніх фахівців галузі фізичної культури проаналізуємо та можемо порівняти опитування (Соціологічна група «Рейтинг» в рамках Сімнадцятого загальнонаціонального опитування) в умовах війни з соціологічним дослідженням в рамках «Концепції загальнодержавної цільової соціальної програми патріотичного виховання населення» (2012 рік) [2, с. 40]. Було проведено комплексне дослідження різноманітних маркерів патріотизму українців. Напередодні Дня Незалежності України у 2022 році респондентам ставилися питання щодо віри у перемогу, емоцій, які сьогодні відчувають

громадяни стосовно країни та себе, оцінки становища нашої держави у світі, громадянської та мовної ідентичності, частоти споживання російського інформаційного контенту, ставлення до різноманітних етнічних груп. Окремо досліджувалася динаміка змін цінностей українського суспільства (за скороченою методикою Шварца (Schwartz Shalom H.)) [3].

Три чверті українців (74%) оцінюють напрям розвитку країни як правильний. Лише 13% вважають, що вона рухається у неправильному напрямку, стільки ж – не змогли відповісти. Після незначно падіння у травні 2022 року, показники стабілізувались.

Абсолютна більшість (93%) впевнені, що Україна зможе відбити напад росії. Близько 60% зазначили, що для перемоги у війні необхідний більш тривалий час: 20% вважають, що необхідно більше року, 40% – півроку-рік. Водночас, майже чверть оцінюють необхідний для перемоги час до кількох місяців.

Головна емоція, яку відчувають респонденти, думаючи про Україну – гордість (75%). Серед інших – сум (29%) та радість (26%). Близько 10% відчувають зацікавлення або страх. Думаючи про себе, емоції розділилися рівною мірою: гордість (34%), сум (31%), зацікавленість (29%), радість (23%). За останній рік вдвічі зросла гордість та радість за країну. На індивідуальному рівні також зросли показники гордості, водночас є приріст по суму і страху. При цьому страх і сум відносно себе більш виражені, ніж щодо країни. Аналогічно з гордістю. А от з зацікавленістю навпаки – щодо себе відчувають значно частіше, ніж щодо країни. Сум за країну відносно частіше відчувають мешканці півдня та жінки. Страх – жінки та бідніші категорії населення. На індивідуальному рівні страх частіше відчувають мешканці сходу, жінки та бідніші. Радість частіше відчувають молодші.

Якби сьогодні стояв вибір підтримати проголошення Незалежності України, то абсолютна більшість (86% однозначно і 11% скоріше) зробили б це. Порівняно з минулим роком цей показник зріс з 80 до 97%, порівняно з 2012 роком – з 62 до 97%.

За 7-бальною шкалою, де 7 – найвища сходинка, а 1 – найнижча, більшість опитаних оцінили положення України вище середнього – 4,6 балів, що в 1,5 рази перевищує минулорічний показник (3,0).

Більшість українців бачать свою країну у майбутньому вільною, незалежною і багатою.

Аналіз за віковими групами показав: якщо молодь частіше від інших вікових категорій бачить майбутню Україну як вільну, незалежну і сильну, середній вік – мирну, процвітаючу та успішну, а старші – багату, квітучу і щасливу. За статтю теж є різниці: чоловіки частіше

бачать майбутню Україну вільною, незалежною, сильною, прогресивною, демократичною, європейською без корупції. Тоді як жінки, – багатою, квітучою, мирною, щасливою та непереможною.

Абсолютна більшість опитаних ідентифікує себе як громадян України (94%). Майже стільки ж – мешканцем свого регіону. Половина ідентифікують себе європейцями (близько 30% – ні). «Радянською людиною» ототожнюють себе майже 10%, натомість більше 80% – ні.

Продовжує зростати кількість тих, хто частіше розмовляє українською вдома. Так, сьогодні 51% зазначили, що розмовляють вдома українською (у квітні 2022 – 48%), третина – двома мовами, 13% – російською. Більше половини мешканців півдня і сходу двомовні, близько чверті – російськомовні. Використання російською у побуті зменшилося приблизно вдвічі.

86% вважають, що українська мова повинна бути єдиною державною мовою. 10% підтримують статус російської, як офіційної в окремих регіонах, лише 3% за російську як другу державну мову в Україні.

Більше половини опитаних до війни постійно спілкувалися українською мовою, чверть – інколи, кожен п'ятий – рідко або ніколи. За останні півроку кількість тих, хто почав постійно спілкуватися українською, збільшилася до 64%. Інколи говорять українською 24%, рідко або ніколи – 12%. Частіше почали використовувати українську мешканці Півдня і Сходу, переселенці. 19% українців з початку війни перейшли на постійне або частіше використання української мови. Загалом з початку війни 41% російськомовних та двомовних почали частіше говорити українською, з них 24% – постійно, 17% – частіше.

Ціннісна шкала українців в умовах війни зазнала незначних змін. Загалом спостерігається динаміка у бік цінностей самовизначення та відкритості до змін. Традиційно домінують універсалізм та доброта. На високому рівні залишилися конформність і на противагу їй самостійність. Також значимими є цінності безпеки і традиційності. Найменше, як і минулого року українці цінують багатство. За рік дещо зросли значення цінності традиційності, гедонізму, стимуляції та особливо самостійності.

Традиційно цінності самостійності, багатства та гедонізму притаманні більше молоді. На противагу їм у середній та особливо у старшій вікових групах більш схильні до консервативних цінностей (традиційності та конформізму). Натомість такі цінності як самостійність, універсалізм, доброта, безпека та досягнення притаманні представникам усіх

вікових категорій. Якщо для чоловіків значно вищими є цінності стимуляції, досягнення та багатства (влади), то для жінок – безпеки, традиційності, конформізму, універсалізму і доброти.

А зараз повернемося у 2012 рік. Аналіз рівня патріотичної свідомості народу України яскраво продемонстрований у «Концепції загальнодержавної цільової соціальної програми патріотичного виховання населення». Дані соціологічних досліджень засвідчують, що рівень патріотизму населення України був недостатньо високим. Патріотами себе вважали близько 45% населення, кожен шостий громадянин України бажав емігрувати назавжди, кожен десятий не пишається своїм громадянством. Серед молоді у віці 18–29 років показник готовності до еміграції становив 50,4%, а у віковій групі 30–39 років – 42,4%. Таким чином, серед вікової категорії людей, від яких залежить майбутнє України, практично кожен другий допускав для себе можливість еміграції [2, с. 41].

Висновки та перспективи подальших розвідок напруму. Отже, ми робимо висновок, що два роки Революції гідності, криваві події в Києві, жертвність Небесної Сотні, окупація Крємлем Криму й агресія РФ на Донбасі, і сучасна збройна агресія Російської федерації проти України сколихнули українців, дають уроки героїзму, національного єднання, спонукають до пошуку нових шляхів утвердження продемонстрованої світу самобутності українського народу, його консолідації навколо спільного майбутнього, захисту незалежності, територіальної цілісності країни.

Розв'язання фактичної війни проти України різко загостило потребу в піднесенні патріотизму задля подальшої національної консолідації народу перед реальними мілітаристськими загрозами з боку Росії і озброєних нею терористичних угруповань і сепаратистів, тобто проросійських сил.

Аналізуючи вищевикладене, робимо висновки, що на сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту, формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей [1, с. 9]: повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України); активна участь у громадсько-політичному житті країни; верховенство права, повага до прав людини; готовності до природоохоронної діяльності;

толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей; готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Процес національно-патріотичного виховання майбутніх фахівців галузі фізичної культури та спорту повинен мати випереджувальний характер, відповідати віковим і сенситивним періодам розвитку фахівця та особистісним характеристикам, ґрунтуватися на духовно-моральних засадах.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д., Журба К. О. Концептуальне осмислення формування у підлітків національно-культурної ідентичності у сучасних умовах. Національна академія педагогічних наук України. *Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського*. 2019 р. С. 9-10.
2. Гула Р. В. Патріотизм в Україні: уроки минулого, сучасний стан, погляд у майбутнє. *Статті та повідомлення*. 2019. С. 41-43.
3. Сімнадцяте загальнонаціональне опитування. Ідентичність. Патріотизм. Цінності. Соціологічна група «Рейтинг». (Аудиторія: населення України віком від 18 років і старші в усіх областях, крім тимчасово окупованих територій Криму та Донбасу, а також територій, де на момент опитування відсутній український мобільний зв'язок. Результати зважені з використанням актуальних даних Державної служби статистики України).
4. Стратегія національно-патріотичного виховання затверджена Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019.
5. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (2015 р.) затверджена наказом Міністерства освіти і науки 16 червня 2015 р.

REFERENCES

1. Bekh, I. D., Zhurba, K. O. (2019). *Kontseptual'ne osmyslennya formuvannya u pidlitkiv natsional'no-kul'turnoyi identychnosti u suchasnykh umovakh* [Conceptual understanding of the formation of national and cultural identity among teenagers in modern conditions]. *Natsional'na akademiya pedahohichnykh nauk Ukrayiny. Derzhavna naukovopedahohichna biblioteka Ukrayiny imeni V. O. Sukhomlyns'koho*. S. 9-10.
2. Hula, R. V. (2019). *Patriotyzm v Ukrayini: uroky mynuloho, suchasnyy stan, pohlyad u maybutnye* [Patriotism in Ukraine: lessons from the past, current state, a look into the future]. *Statti ta povidomlennya*. 2019. S. 41-43.
3. *Simnadtsyate zahal'nonatsional'ne opytuvannya. Identychnist'. Patryotyzm. Tsinnosti. Sotsiologichna hrupa «Reytynh»*. (Audytoriya: naseleennya Ukrayiny vikom vid 18 rokiv i starshi v usikh oblastiakh, krim tymchasovo okupovanykh terytoriy Krymu ta Donbasu, a takozh terytoriy, de na moment opytuvannya vidсутniy ukrayins'ky mobil'nyy zv'yazok. Rezul'taty zvazheni z vykorystannyam aktual'nykh danykh Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrayiny) [Seventeenth national survey. Identity. Patriotism. Values. Sociological group «Rating». (Audience: the population of Ukraine aged 18 and older in all regions, except for the temporarily

occupied territories of Crimea and Donbas, as well as territories where there is no Ukrainian mobile connection at the time of the survey. The results are weighted using current data from the State Statistics Service of Ukraine)].

4. *Stratehiya natsional'no-patriotichnoho vykhovannya zatverdzhena Ukazom Prezidenta Ukrainy vid 18 travnya 2019 roku № 286/2019* [The strategy of national and patriotic education was approved by the Decree of the President of Ukraine dated May 18, 2019 No. 286/2019]

5. *Kontsepsiya natsional'no-patriotichnoho vykhovannya v systemi osvity Ukrainy (2015 r.) zatverdzhena nakazom Ministerstva osvity i nauky 16 chervnya 2015 r.* [The concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine (2015) was approved by the order of the Ministry of Education and Science on June 16, 2015].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯНЧУК Дмитро Олександрович – викладач

кафедри теорії і методики фізичного виховання факультету фізичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: сутність феномена «готовність майбутніх галузі фізичної культури та спорту до реалізації концепції національно-патріотичного виховання в сучасних умовах».

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

YANCHUK Dmytro Oleksandrovych – is a teacher of the Department of Theory and Methodology of Physical Education, Faculty of Physical Education of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vinnichenko.

Scientific interests: the essence of the phenomenon «the readiness of the future fields of physical culture and sports to implement the concept of national-patriotic education in modern conditions».

Стаття надійшла до редакції 16.08.2022 р.

УДК 378.017.41

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-205-241-246

ДЗЮБЕНКО Ірина Анатоліївна –

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6409-0074>

e-mail: dzubenko_i@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Нині в умовах неоголошеної повномасштабної війни, спровокованої Російською Федерацією в Україні, анексії Криму, протизаконних референдумів та приєднання південних областей України, український народ захищає свою незалежність, соборну державність, стверджуючи національну ідею. Відтак, актуалізується проблема визначення й обґрунтування цінностей української нації як центральної умови національної єдності, безпеки й успішного розвитку України.

З огляду на це, системі вітчизняної освіти має бути властива випереджувальна роль у розбудові державності, національній консолідації та у вихованні української політичної нації. За таких обставин нагальним завданням освіти постає громадянське виховання особистості, її громадянської культури, національного самоствердження, що проявляється як усвідомлення себе членом української нації, прагнення до духовно-морального самовдосконалення, відданість Батьківщині, визначається толерантним ставленням до всіх етносів, що становлять український народ, та готовністю солідарно

відстоювати національні інтереси суверенної демократичної Української держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На нашу думку, вагомий внесок у розроблення теоретичних засад формування громадянськості здійснили В. Сухомлинський, П. Ігнатенко, В. Поплужний, Н. Косарева, Л. Крицька та ін.

Площина й вектор розгляду проблеми громадянського виховання у вітчизняній і зарубіжній педагогічній думці постійно змінювалися, залежно від тих соціально-політичних процесів, які відбувалися в суспільстві, політики держави в галузі освіти, все це спонукало до постійного її перегляду, наповнення новим змістом.

Мета – розкрити особливості формування громадянської культури студентської молоді закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Специфіка громадянського виховання студентської молоді у вищій школі визначається, передусім особливостями такого типу освітнього закладу в порівнянні з іншими (ліцей, технікум, коледж), а саме, як відзначено в педагогічному словнику «...вища освіта представляє собою сукупність